

E L L E N G U A T G E

L'herc

Ni el Diccionari Fabra ni el de l'Enciclopèdia no recullen el substantiu *herc*, o la seva variant *erc*, cosa ben normal, car es tracta d'un mot que ha tingut un ús escàs i que avui es pot considerar totalment extingit. Però si que el trobem en el Diccionari Alcover-Moll i en el Diccionari etimològic de Joan Coromines, a través dels quals en tenim notícia. Segons l'Alcover-Moll, que reproduïx la definició del Diccionari Aguiló, *erc* significa "espècie de cervo tan gran com un bou petit i amb les banyes com pales (vall de Boí)". Recull també un dels pocs usos en textos literaris que hom coneix, "Corrent darrera un herc, el comte de Pallars montat en son corcer" (J. Verdaguer, *Rondalles*) i diu que l'equivalència castellana és "alce". Coromines, que ortografia *herc*, d'acord amb l'etimologia (llatí "hircus"), en dona una definició semblant: "espècie de gran cervo muntanyenc propi de les valls de Boí i Aran, avui extingit", i dona compte de la informació de primera mà recollida a les valls pirinenques de Boí, d'Espot, de Benasc i, especialment, d'Aran, on un informador seu, el vell Furquet, nascut el 1847, li deia l'any 1924 que encara n'havia vist i caçat algun. Totes les informacions coincideixen que es tracta d'un animal ja extingit en aquelles valls, però encara en queden exemplars en valls més occidentals, com la d'Ordesa, on rep el nom de *bucardo*. I, encara segons Coromines, és la mateixa bèstia que el francès "bouquetin".

Aquesta darrera informació, l'equivalència entre *herc* i "bouquetin", és la que ens permet de saber quina espècie d'animal era, exactament, l'herc: la cabra pirinenca (*Capra pyrenaica*), espècie congènere (o, segons alguns autors, subespècie) de la cabra salvatge (*Capra hispanica* o *Capra pyrenaica hispanica*), que habita encara als ports de Beseit i a d'altres indrets de la península ibèrica. (Segons el Diccionari català/francès i francès/català de C. i R. Castellanos, el "bouquetin" és l'sard, però aquesta equivalència és errònia: el de L. Creixell no recull aquest mot). També hem de considerar errònia l'equivalència indicada per l'Alcover-Moll (cast. "alce"), car l'equivalent català d'aquest animal (*Alces alces*) és ant, el qual no sembla que hagi viscut mai al Pirineu. En la nomenclatura zoològica popular hi ha una gran fluctuació, que creiem que obliga a intentar precisar-la sempre amb la referència dels noms científics llatins.